

Передплата

«РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
 на пів року . . . 10 кор.
 на чверть року . . . 5 кор.
 за місяць . . . 1-70 кор.

За границю:

цілий рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків

Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАНА

«Виреш ми очі і душу ми виреш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
 бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня
 крім неділь і руских свят
 о 5^{1/2} год. пополудни.

Редакция, администрация і
 експедиция «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дембровского (Хорун-
 щини). Експедиція місцева
 в Агенції Соколовского в
 пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає сялише
 напередіє застереженя.—
 Рекламациі неопечатаніє
 вільні від порта.— Оголо-
 шеня звичайні приймають
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надсланим» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні донесеня по 30 сот.
 від стрічки.

Цісар Вільгельм у Відні.

(X) Від вчора є цісар Вільгельм го-
 стем нашого монарха в Шенбруні, а сю
 гостину вважають як в Австрії, так і в
 Німеччині порукою дальшого несхитного
 естования німецько-австрійського союзу.
 До недавна і в Угорщині, котрої визнач-
 ний політик гр. Юлій Андраші (старший)
 заключив сей союз з кн. Бісмарком, іна-
 кше оцінювали се державне зєдиненє, а
 Мадяри витали одушевлено цісаря Віль-
 гельма II. яко приятеля. Нині се змінило
 ся і задлятого угорське дневникарство не-
 мило відносить ся до гостя угорського
 короля, а німецько-австрійський союз вва-
 жає перестарілим і без змісту, та дома-
 гає ся відповідного сучасному положеню
 поясненя заграничної політики в делега-
 ції. Се неприязне становище малярського
 дневникарства треба приписати сій обста-
 вині, що нібито цісар Вільгельм впливав
 на нашого монарха, щоби опирав ся
 введено малярської коменди в армії. Те-
 перішний міністер судівництва Польоні,
 бувши ще лише послом, заявляв, що
 підчас торгово-договорних пересправ з
 Німеччиною довідувано ся в Берліні, чи
 там не схотіли би з Угорщиною заклю-
 чити окремого договору торгового і пі-
 сля відмовної відповіді заповів, що в бу-
 дучині значно змінять ся взаємини між
 Угорщиною а Німеччиною.

Окрім сего теперішню гостину Віль-
 гельма II. у Відні вважають Мадяри ми-
 мо запевнень Гвічардіного про дальше
 естование тридержавного союзу, виміре-

ного проти Італії, де свого часу Людвік
 Кошут і єго син Франц, на довгий час
 найшли приют і вважали Італію тради-
 ційним союзником. Якнебудь теперішнє
 угорське правительство, зложене з засту-
 пників коаліції, не може признавати ся
 до наведених поглядів угорського дневни-
 карства, всеж таки се річ неперечна, що
 се дневникарство стоїть дуже близько до
 теперішнього правительства угорського.
 Отже якнебудь і в угорській делегації не
 можна сподівати ся неприхильних для
 німецько-австрійського союзу ухвал, всеж
 таки сучасні погляди малярські про сей
 союз найдуть там відгомін а гр. Голу-
 ховський буде мати там доволі трудне і
 немиле становище.

Останний раз був цісар Вільгельм у
 Відні 1903 р., а з того часу багато пе-
 ремінило ся що до вигляду нашої части
 сьвіта і що до угрупованя держав та
 звязи їх інтересів. Задля того цісар Віль-
 гельм відчував потребу зазначити нагля-
 дно, що в німецько-австрійських взаєминах
 нічого не змінило ся, а побут шефа ні-
 мецького штабу генерального, який попе-
 редив приїзд Вільгельма, мав зазначити
 несхитність також воєнного союзу поміж
 обидвома сусідними державами. Приїзд
 Вільгельма мав отже передовсім зазна-
 чити військовий характер союзу, котрий
 має бути порукою європейського мира,
 але побіч того також бути особистою по-
 дякою сивоголовому приятелю і сою-
 зникови за висьвідчену Німеччині при-
 слугу на конференції в Альджесірас.

З того становища можна найліпше
 оцінити досяглість політичну приїзду

Вільгельма і звязь з межинародним по-
 ложенем. Цісар Вільгельм залишив сего
 року весною звичайну подорож морську,
 щоби не зустрінути ся з англійським Ед-
 вардом та щоби не відвідувати короля
 Італії. На конференції в Альджесірас
 станули сі обі держави по стороні Фран-
 ції проти Німеччини. Цісар Вільгельм
 висловив окремою телеграмою подяку
 гр. Голуховському за становище Австрії
 і ві союзну вірність, а тепер хоче осо-
 бисто се заявити союзному монарсі. Го-
 дить ся тут також пригадати, що пер-
 висним жерелом закінченого в Альджесі-
 рас спору, було змаганє політики Делька-
 се, щоби Німеччину зовсім відокремити
 і на конференції здавало ся, що се
 змаганє має успіх.

Лише союзна вірність Австрії і нев-
 тральність Америки перебили сему зма-
 ганю. Сим поясняє ся доволі потреба
 Вільгельма до висловленя особистої
 вдяки.

Але крім того мимо мирного закін-
 ченя конференції в Альджесірас не по-
 правило ся межинародне положенє. За-
 остренє відносин між Англією а Німеч-
 чиною не змінило ся а Франция значно
 зближила ся до Англії наслідком двора-
 зових відвідин (протягом двох місяців)
 короля Едварда. Окрім того і між Іта-
 лією а Францією послідувало значне
 наближенє, хоч міністер заграничних
 справ в сенаті римськім запевняв про в-
 стованє тридержавного союзу. Крім то-
 го й Росія демонстративно станула в
 Альджесірас по стороні Франції.

Все те вказує на значну переміну

3 поетичного альбому.

Ярослав Гордінський.

Любов.

Єще вчера щиро кляв ся,
 Що не буду більш кохатись,
 А ось нині вже прийшло ся
 На кохана присягатись!

Як ішов я улицею,
 Злетів мені ангел ясний,
 Розривив гнеть клятьбу мою
 Усьміхом чудовим, красним.

Я й не дуже опирав ся —
 Чоловік такий погрішний! —
 Без борб довгих я піддав ся,
 Впав у гріх солодкий, втішний.

А сумління мені каже;
 «Якжеж можна так грішити?»
 Але серце відповіло:
 «Як лиш мож — треба любити».

І за хвилями йдуть хвилі,
 А сумління десь ся скрило —
 Серце втішне — тож сумління
 Розгрішення уділило.

Життє й молодість — коханнє!
 Воно земський рай втвирє,
 Нірваною зажиття нас,
 Безсмертностю нападає!

Кохаймо ся, сестри, братя,
 Поки полумя не згасло;
 Любов землю в рай змінє,
 Любов, любов — наше гасло!

Родив ся,
 Хрестив ся
 І на сьвіті жив;
 На хліб насущний тяжко працював.
 Однак із голоду все завмирав —
 Аж вмер... А як умер,

Ніхто й сльози не втер
 По вім. — Чогож він жив?...

*

Життє — отсе комедия лиха,
 Де акция зівсім є випадкова,
 Свобідна воля — фраза се пуста,
 Щоб нею прикривать рабство сьві-
 [тове.

*

Часом і привмно силі покорити ся?...
 А я тобі кажу, що в сьвіті нікому
 Сильному ніколи не стану коритись—
 Хиба, що вкорюсь серденькові ніж-
 [ному.

*

Василь Пачовський.

Ой, щебечуть соловії.

Ой, щебечуть соловії,
 Гуторить зелений гай,
 Темний легіт лугом віє,
 Сріблом перлить ся ручай,

п уґрупованню європейських держав і сим воєняє ся тіснійше ще наближенє Німеччини до Австрії. Хоч перед кількома роками канцлер Білов заявив, що австрійско-німецький союз не є необхідною konieczністю, одначе тепер показало ся, що Німеччина відчуває єго конєчну потребу.

Обставина союзу вправді змінила ся, але потреба єго в тій хвилі є така сама, щоби удержати мир в Європі. Таке значінє має дводневний побут цїсаря Вільгельма в Шенбруні.

Личности нових міністрів.

Навівши вже давнійше деякі дані з життя і кар'єри нового президента міністрів бар. Бека, хочемо познакомити ся з личностями решти членів кабінету.

Найстарший віком ґр. Войтіх Дідушицкий міністер-земляк. Він родив ся в 1845 р. і вже в 1877 р. був послом до сойму краєвого з більшої посїлости. ґр. Дідушицкий званий загально з многих своїх трудів наукових і літературних, придбав собі серед своїх земляків назви «Атинця», а по смерти пос. Яворского став в падолистї 1904. р. презесом кола польского. Одна з віденьских часописий так характеризує ґр. Дідушицкого: «ґр. Дідушицкий належить безперечно до найінтереснійших личностей нашого парламенту. По старім панку, що як зима так літо ходить в довгїм, значно витертїм сурдуті і в мягкїм капелюсі просто революційної форми, ніхто не здогадував би ся єго учености. ґр. Дідушицкий є знаменитим бесїдником, хоч єго трошки твудно зрозуміти задля єго способу виголошуваня слів. Єго політична проворність перевищає, кажуть, о много проворність єго безпосередного попередника бл. п. Яворского».

Зараз по нїм слїдує після віку чеський міністер-земляк др. Фридрих Пацак, котрий вийшов на міністра безпосередно з молодоческого клубу, котрого був головою. Др. Пацак родив ся 14. марца 1846 в Бельоградї в Чехії, науки ґімна-

зияльні покінчив в Кремсі, а відтак скінчив права на прагскім університеті. Він був завзятим противником грудневої конституції. За міністерства Аверсберґа-Гербста арештували Пацака в 1868 р. за бесїду виголошену на студентских зборах, а суд краєвий в Празї засудив єго за зраду державну на пять літ криміналу. Виспий суд краєвий в Празї підвиспий єму ту кару на десять літ, але найвиспий трибунал зменшив знова на пять літ. З тої кари відсидїв др. Пацак три роки в карнім заведеню св. Вячеслава в Празї і то разом з чеськими журналістами Бареком, Тумою і Черним. Внаслідок амнестії за правительства Гогенварта в 1871 випущено єго на волю. Сидячи в криміналі, учив ся др. Пацак чужих язиків і займав ся народно-економічними справами. По випущеню з криміналу вступив він до редакції «Narod. List-iv», докінчив свої правничі студії, відбув адвокатську практику і наконєць отворив адвокатську канцелярию в Кутногорі. Здавного «кримінальника» подїбно як колись з Земляковского зробив ся міністер.

В тїм самім році роджений др. Густав Мархет, бо 29. мая 1846 в Баденї коло Відня, кінчив правничі науки на віденьскім університеті а в 1869 р. був покликаний яко асистент до лісової академії в Маріябрун в долинній Австрії, де викладав право горожанське, а відтак і національну економію. Коли тоту академію перенесено до Відня, де єї сполучено з академією рільничою, став він звичайним професором а сєго року є ректором академії рільничої. Він займав ся богато справою торгівлі матеріялу деревляного, справою управи вина і т. д. Др. Мархет належить до німецької партії поступової.

Ровесниками є два слїдуючі міністри, а іменно: міністер фінансів др. Витовт Коритовский родив ся в 1850 р. а від 1875 р. є в службі державній. В сїм році вступив він яко урядник прокуратурії фінансової у Відни до служби державної і яко концепіст міністерияльний був в 1880 р. покликаний до міністерства фінансів. В шість літ пізнійше став він шефом президиального бюра сєго міністерства і розвинув успішну діяльність при вступних роботах, коли розпочинало ся управлїненє валюти. За заслугу на становищі шефа бюра президиального одержав він в 1889 р. лицарский хрест ордера Леопольда а вже перед тим в 1888 дістав був ордер Франц Йосифа. Дня 28. серпня 1891 став він віцепрезидентом краєвої дирекції фінансової у Львові, котре то становище займав аж до послїдного часу. З якою ревностю сповняв він свої обовязки на сїм становищі, се звїсно загально, а за ту свою діяльність одержав він в 1894 р. ордер зелїзної корони другої кляси, в 1891 р. титул тайного радника а в 1905 р. великий хрест ордера Франц-Йосифа.

Др. Йосиф Форшт, теперішній міністер торгівлі, родив ся 25. грудня 1850 р. в місцевости Кли в Чехії, скінчив ґімназияльні і університетські науки в Празї і був в часї від 1874—1883 сотрудником при Narod. List-ax а рівночасно і урядником в прагській палатї тор-

говельній. В маю 1894 р. вибрано єго яко компромісового кандидата Старої Молодочехів до ради державної. В 1895 р. зложив він свій мандат, але опісля взяв свою резигнацію назад. Коли же він 1896 кандидував до депутатції квотою а клуб єго не вибрав, то він остаточно зложив мандат, а в 1897 кандидував знову против волї палати торговельної і був вибраний. При виборах до ради державної в 1900 вибрано єго з міського округа Колін а в падолистї минулого року був він іменований шефом секції в міністерстві зелїзниць.

З малою ріжницею що до віку слїдує др. Юлій Дершатта Едлер фон Штандгалт, котрий є сином фельдмаршалка-поручника і родив ся 12. вересня 1852 в Грацу. Від шестого року свого життя проживає він в Грацу, кінчив там університетські студії, служив при фінансовій прокуратурії, а відтак в 1881 р. став адвокатом. В 1884 був вибраний до ради громадської в Грацу а в 1885 послом до ради державної, але зрік ся і став членом стирийского видїлу краєвого, в 1901 вибраний знову до ради державної став ся він основателем німецько-національного союзу, до основаня котрого подала причину жидівська справа. В тїм часі виступили були з німецького клубу ті послї, котрі не годили ся на то, щоби до клубу не приймати таких послів-Німців, котрі суть артисеміти, і заснували свій окремий клуб, з котрого опісля зробила ся німецька партія народна, котрої головою є Дершатта.

Вкінці «наймолодший» в кабінеті Генрих Праде вийшов із стану купецкого. Він родив ся в 1853 р. а скінчивши школу торговельну, був занятий в ткальни і прядільни свого батька. Пізнійше вступив до служби при зелїзницї, в 1871 р. став урядником асекураційним а від 1885 р. є самостійним купцем в Ліберци (Райхенберзі). Місто се вибрало єго в червни 1895 на посла до ради державної а відтак і до сойму і тоді прилучив ся він був до німецько-національного союзу. В 1897 р. вибраний знову послом до ради державної став він віцепрезидентом палати, але уступив в осени 1901 р. із сєго становища, коли Всенімці стали були дуже нападати на него. Праде належить вже від довшого часу до видїлу німецької партії народної.

Політичні новини.

У Відни гостить німецький цїсар Вільгельм II, а властиво поза Віднем, бо приїхавши вчера о год. 1. в полудне на дворець північної зелїзницї, повитаний тут нашим цїсаром, — поїхали оба монархи разом підміскою зелїзницю до Шенбруну, де і відбуло ся торжественне прийнятє. Відбувають ся звичайні при таких нагодах пири і фамілійні обїди, звичуване Відня і околицї, розділюване ордерів і дарунків. Замітною є телеґрама, яку вислали оба монархи разом до свого третого союзника, італійского короля Віктора Імануїла і єго дуже сердечна відповідь з запевненєм незмінної приязни. Угорский сойм прийняв вчера закон

Сонце золотом яснїє —
Весна ясна нишний май.

Вийшов в поле хлоп похилий
Ізза тих похмурих хат,
Очі в землю ся вдивили,
А на свитї повно лат,
Хмари суму чоло вкрили —
Шепче з вітром цвїтний сад...

Вийшов — дивить ся на поле,
А на ньому лиш цвїтки —
А мужик на цвїтїв море
Глянув — шепнув: «Ой дітки,
Не вродило менї поле,
Хиба їсти вас — квітки...»

Ой, щебечуть соловії,
Гуторить цвїтистий сад,
Теплий легїт полем віє
Ізза тих убогих хат —
Гей, колиж весна навїє
У ті хати новий лад?...

про торговельні трактати. В дискусії міністер торгівлі Кошут заявив, що автономічну цлову тарифу належить уважати за остаточний факт, бо Угорщина має право до цлової самостійности і сим не нарушило ся зовсім інтересів Австрії. Коли з австрійської сторони хотять піддати ревізії ціле відношенє між обома державами, то можуть або заключити з Угорщиною торговельний трактат, або полишити в силі артикул 30 з р. 1899 аж до 1917 р. — однак про цлову єдність, або про цловий союз не може бути і бесіди.

Поляки в російській думі займають дуже незавидне становище. Они, що звикли були звичайно чванитись свободолюбними змаганнями «за нашон і нашон вольность» — коли прийшло справді до економічного визволення робучого люду в Росії, всіма силами намагають ся убити реформу. Перший виступив в думі против аграрної реформи г-р Йосиф Потоцкий, син б. намісника Галичини і вихованок німецької гімназії у Львові, а тепер властитель величезних лятифундів на Волиню. Коли по его промові пос. Алядін став з ним полемізувати, г-р Потоцкий підступив до него і запросив до своїх дібр, щоби наочно пересвідчив ся, чи він зле господарує і чи обдирає людий. Не знаємо, чи. пос. Алядін скористає з запросин, однак попри чисто господарську сторону має тут велике значінє і національна кривда з несправедливого розділу землі. Г-р Потоцкий, почувачись Поляком, зовсім природно, обертає свій вплив і економічну силу на польонізаційні і кольонізаційні цілі, які мусять довести до занедбаня, просвітнього занепаду і економічної нужди місцевого, українського населенє в користь напливаючого, польського елемента. Так не повинно діяти ся між Славянами! Другий польський противник аграрної реформи є петербурский посол проф. Перфецкий. Має він в собі дещо з валєнродизму, помошкочивши ся з верха так, що его вибрано послом в столиці білого царя, заховав горячий, польський патріотизм, а навіть заняв провідне становище між польськими послами в борбі против домаганю парцеляції приватних лятифундів.

Просимо відновити передплату.

НОВИНИ.

— **Калєндар.** В пятницу: руско-кат. Капа; римо-кат. Медарда еп. — В суботу: руско-кат. Терапонта; римо-кат. Прима.

— **Перший фестин у Львові.** Товариства «Р. захоронка» і «Вакаційні оселі» устроюють в найближшу неділю величавий фестин на Погулянці в звиснім з романтичного положеня реставраційнім огороді. В програму фестину входять між иншим: товариські забави, перегона за нагородами, конкурє краси, звізда щастя, телефон без дроту, полева почта, столики щастя, а вечером: танці, щебет соловіїв і штучні огні. Веденє забав переяли члени «Сокола» і подбають, щоби не лише дїтвори і середуца молодїж але і родичі ві хвилі не нудьгували. Музика буде грати найновіші твори руских композиторів. Початок фестину о 3 год. по пол. Вступ 40 с., для учеників і дїтний 20 с.

— **Іменованя.** Міністерство скарбу іменовало

податкового контролєра Дмитра Біласа борцем головного податкового уряду в окрузі львівської дирекції скарбу, а канцелярийного офіціяла Василя Мороза адюнктом помічних урядів прокуратурії скарбу у Львові.

— **П. Модеста Менциньского,** тенора королівської опери в Штокгольмі, наділив шведський король Оскар II. золотою медалею з написю «pro litteris et artibus».

— **Сїчова орхестра.** «Сїч» в Солотвині справила собі духову орхестру. Є се дуже гарна проява, що наші «Соколи» і «Сїчи» почали плекати і струментальну музику. Власну орхестру має також вже кілька пожарних «Соколів» а між иншими в Денисові. Замітимо, що духова орхестра не є зовсім дорога, як могло би кому видавати ся. Інструменти на 12 музикантів духової орхестри коштують в фабриці від 450 до 500 К., а на 8 музикантів около 350 К. Між тими інструментами є вже великі сурми як «гелікон» і «бомбардон», що коштують по поверх 100 К. На капельника можна спровадити якого вислуженого військового музиканта, а до місцевостей, що лежать близько тих міст, де є військова музика, можна спроваджувати музиканта двічі або тричі на тиждень. Точних поясненє в справі закупки і веденя орхестри уділяє львівській «Сокол» і посередничить при закупі інструментів.

— **Із нашого музичного сьвіта.** З кінцем мая відбули ся в віденській музичній консерваторії іспити зрілости. Між абітуривентами, що досягнули сего року диплом зрілости із відзначенєм, находить ся і наш земляк, укінчений правник п. Євген Перфецкий. Се перший случай, щоб Русин, не вдоволяючись сьвідомством відходу, подав ся іспитови зрілости ше й у віденській музичній консерваторії. П. Євген Перфецкий, добре відомий нашій віденській публиці із щорічних блискучих виступів на Шевченкових роковинах, покінчив науку гри на скрипці у проф. Ствертка, що є зарозом надворним концерт майстром. У відділі сего професора зробило с. р. іспит зрілости всего 4 консерватистів. Крім п. Е. П-кого, перед яким стоїть безперечно примапчива артистична будучність, вчить ся на віденській консерваторії із Русинів ше инш п. Н. Піддянецка, яка побирає науку сольового співу.

— **Вакаційні оселі.** На засіданю з дня 28. ухвалило Товариство вакаційних осель більше число дївчаток вислати на літний побут до Милованя, як року минушого. Ся висилка вимагає і збільшеня видатків, з причини потреби справленя інвентара. Позаяк доходи Товариства обмежають ся лиш на жертвах прихильників бідної шкільної дїтвори, тож звертаємось з ширюю просьбою до всіх Добродїїв, котрим здоровлє фізичне та моральне підростаючого покоління лежить на серці. Жертьуйте сам хочби найменшу лейту, а Господь нагородить се сторицею. Сипіть з датками, щоб можна с-правді задуманє число 34 дївчаток, сего року вислати. Ласкаві датки просимо надсилати на адресу: Ольга Бачинська, ул. Куркова 4.

— **З Тов-а св. Петра:** В користь Тов-а в місяцю маю прислалі в коронах: о. Ал. Целевич з Лозини від чл. 10; п. В. Кульчицкий з Відня 6; п. Ів. Белей зі Львова 2; о. М. Кордуба із Сушні 844; о. О. Яворский в Несторівцях 6; о. М. Тупиць 1; о. Зарицкий дек. роздольський від чл. 143-60; о. Ів. Штогрин дек. бобр. 480; о. Карп Винтоняк дек. олеський 60; о. Евст. Колосевич з Пйїла 22; о. Бакович з Лисеняч і о. Цегельский з Камінки 2-80; о. Т. Бобикевич 1-20; о. Алекс. Коритко 15; о. Ів. Рейтаровский з Остана 30; оо. катехити зі Львова 18-80; о. Березовский дек. журав. 12; п. Юліян Юзичинський власт. реал. в Стрию 2; о. Королюк в Виписках 8-40; о. І. Кмицикевич дек. ходор. від чл. 185-84; о. Коцюба з Зарваниці 12-20; Брацтво церковне в Сяневідску нижнім 13; о. Т. Дудкевич з Цішок 2-80; о. Ієроним Алексевич 20; о. Білинський з Зарваниці 5-60; Ур. дек. зборівський 138-40; о. Темницький 1; др. К. Левицкий 1; п. К. Паньківский 2; о. Глодзінський 1; о. Петро Яцишин в Рипяніці 18; о. др. Юрик 2. — *Видїл.*

— **Авторські гонорарі** за драми, виставлені в міській театрі в Загребі, вивосять за перші два представленя 50% всеї каси, а по 10% від дальших вистав. З сего приводу Glas Matice Hrvatske замічує, що хорватські тандитярі драматичні роблять на театрі несогірші інтереси, бо при виповненім театрі примієра приносить округло 1.000 К гонорару, і зовсім не журять ся, як штука повалить ся на першій виставі. В Празі платять авторови 400 К від першої вистави, 200 К від другої, а по 7% зі загального приходу за дальші представленя. У Львові і Кракові дістають автори по 10% всего приходу за кожду виставу їх штуки. Руский драматург най буде вдоволений, що дирекция театру не каже єму переписувати ріль з друкованої драми, яку зволить виставити, а жаданє авторского гонорара уважає ся прямою напастю.

— **Нужда між учителями на Україні.** Газета «Вольнь» у ч. 105 надрукувала допись з місточка Кодні, житомирского повіту, у тій дописи ціла низка звісток про учителів церковних шкіл. З них бачимо, що трудно знайти безправнійшу та голоднійшу людину, як той нещасний учитель церковної школи у житомирськїм повіті, та запевне і в многих инших волосне «начальство» знущає ся над учителями, як саме схоче. З тої дописи довідуємо ся, що тепер, наприклад, пятій місяць уже не дають учителям їх мізерної плати. Там та плата така, що коли учитель має жінку, а а крий Боже ще й дитянку, то ніколи не їсти муть вони тільки, що потреба, хоч би й що місяця тую плату одержували. А ще як отака получка, що по кільки місяців не дають, то вже хоч живий у яму. лягай. Позичає сердега, поки дають люди, а там попродає усеї злидні, на які ще покупець знайде ся, та й знову не має що їсти. Щодня йде у волость, просить, просить, щоб дали врешті плату, а «начальство» і не дивить ся. До дому хоч не потикай ся, бо діти питають: «Чому в нас хліба нема? Просто хоч посплай дїтний попід тин, або в сьвіт за очи біжи, щоб і не бачити їх! Або ще й таке буває: учителяви коднянської церковної школи звелено було привезти шістьох школярів на іспит у село Ляхівці, бо там була іспитова комісія. Звелено було, щоб волость дала коней учителяви й школярам; але волосне «начальство» мабуть рішило, що то занадто велика вже честь буде вчителєви, я: ще й він їхати ме, так ніби й він рівня волосному «начальству», що їздить з давоником, та й не дало коней. І мусїв учитель пішки вести своїх школярів на іспит і назад вертати ся пішки. А се двацять верстов!

Та докиж так буде? Доки людина, що зветь ся великим словом «учитель», буде поневірати ся так, як поневірає ся тепер? Доки вчитель буде голодний, холодний і безправний? Доки він, замість щоб бути поважаним, учителем дїтям і порадиником старшим — буде посьміхом волосному «начальству» та й кождому, хто схоче з его поглузувати?

— **Образованє жінок в Китаю.** Китай починає не на жарти поступати в слїди Японії — і поволі перенимає європейську культуру. «Tsingtauer Neueste Nachrichten» пишуть: Що Китай має намір дбати про відновіденє, модерне образованє женщян, доказує прогулька висшої дївочої школи в Кунглі до Тсїнан в ціли простудіюваня тсїнанської промислової школи. Про напрям шкільного вихованя сьвідчать ось які подробиці. Мальованє і прикрашуванє лица недозволенє. Наука обмежує ся на виученє китайської мови і письма, на науку початків англійської мови, рахунків, жіночих робіт, музики і гімнастики. Як видно, китайська «модерна» школа мало дає знаня своїм ученицям, але треба уважати, що се лиш початки запровадження нової школи.

— **В бальоні до північного бігуна.** Оден Американець хоче поновити змаганя Андреа дістати ся бальоном до північного бігуна. Про близні подробиці сего підприємства доносять з Парижа: На вчерашнім засіданю академії наук представив проф. Янсен Американця

Телеграми

з дня 7. червня 1906.

Відень. На виншнім засіданні палати послів виголосив бар. Бек промову, в якій обіцяв перевести удержавлене північної залізниці і виборчу реформу в дусі свого попередника.

Надвір'я. Наслідком зливних дощів Бистриця виляла і затопила вівеске передмістя. Вода стоїть в домах і пливе улицями. Много сіл над рікою затоплених. Населене в розпуці.

Будапешт. Угорський сойм прийняв вчора закон про торговельні договори. В дискусії міністер торгівлі Колут заявив, що цлову тарифу мимо розорів тимчасовости, належить уважати за остаточний факт, бо Угорщина має право до цлової самостійности, а через то інтересів Австрії зовсім не порушено.

Вельмана, котрий хоче з припоручення «Чікаго Рекорд Геральд» підняти ся їзди бальоном з Шпіцбергу до північного бігуна. Вельман казав зробити собі тепер в Парижі у інжинера Годарда воздушний, надаючий ся до керування корабель, котрий в богато зглядах пригадує воздушний корабель Лебава. Вельман удає ся в серни на Шпіцберген, щоби там наперед відбути пробні вправи. Він хоче в своїм воздушнім кораблі помістити живности на 75 днів, забрати з собою автомобільне човно і безнастанно оставати при помочи бездротного телеграфу в зносинах із Шпіцбергом.

— **Як берегти здоров'я?** Здоров'я то найбільше багатство чоловіка. Коби чоловік лиш здоровий, то перебуде й найбільшу біду та нужду; але скоро хвороба впаде на чоловіка, то хоч би він був і багатцем, стане нещасливим. Здоров'я за гроші не купити; що найбільше можна его хіба поратувати. В хворобу легко впасти, але видобути ся з неї трудно. Далеко легше і ліпше є берегти собі здоров'я і уміти устерегти ся хвороби. Для того треба запам'ятати собі бодай слідуєчі правила і держати ся їх строго: 1) Чистий воздух в день і в ночі є головним умовом здоров'я і найліпшою обезпечкою від всяких недуг легких.

2) Рух то житє. Всяка робота на дворі особливо в городі, прохід, гімнастика, гра в мяча і т. п. забави, помагають найліпше тим, що мусять дуже багато сидіти. 3) Хто їсть прості страви, а їсть і не в міру, той може бути певний, що буде здоровий і буде довго жити. 4) На страву вибирати лиш то, що дає багато поживи а при тім є легко стравне; вистерігати ся всяких страв, що здують, або страв дуже товстих і занадто корінних. Горох лусканий н. пр. є здоровіший як з лупиною, колючена бараболя здоровіша як ціла. Сирих і недоварених страв найліпше не їсти. Особливо треба вистерігати ся стухлих і спліснєлих та несвіжих страв і неспілих овочів; не їсти хліба, що десь вивалив ся, мяса, що довго стояло, несвіжих та не чисто зроблених кишок і ковбас і т. п. Дуже уважати на то, щоби страви були чисто зроблені. 5) Чим менше стравна якась пожива, тим більше треба єї добре погризти і змішати зі слиною. Сар є найтрудніше стравним і для того треба его їсти з хлібом, щоби роздробити на малесенькі грудочки. Так само найліпше особливо для дїтїй їсти всілякі овочі з хлібом. 6) Найздоровішим напитком вода, але чиста, з чистої керниці. Молоко треба пити лиш переварене для безпечности, щоби не заразити ся туберкулами, котрі найчастіше покидають ся у коров. Горівка і взагалі всі алкогольні напитки шкодять здоров'ю і мошонці. На літо найліпші соки овочеві з водою. 7) Треба часто змивати ціле тіло, а не лиш мити лице. Коли вже не можна що тижня, то треба бодай раз на місяць скупати ся. 8) Одїж повинна служити для здоров'я а не для моди, повинна бути вигідна, не затїсна (особливо чоботи і черевки) та не за тяжка і відповідна до пори року. В зимі не треба дуже завивати ся, а особливо ніколи не закривати шиї і так привычати єї до всіляких змін воздуха. З весни треба трохи довше носити теплу одїж, а в осени перед зимою трохи довше легку. 9) Голову треба держати холодно а ноги тепло, замість теплих баранячих шапок, кучм і клавань ліпша суковна дешева шапка, а за то треба постарати ся о добрі чоботи. 10) Треба стерегти ся наглої зміни теплоти а особливо уважати на то у дїтїй, щоби із теплої хати не вибігали нераз на студїнь, або противно коли змерзнуть, не бігли до печі. 11) Помешканє повинно бути до сонця, сухе, просторе, ясне, вигідне і привітне, так, щоби чоловікови було любо в нїм жити і щоби его тягнуло до дому. Замість сидіти по коршмах, реставраціях та каварнях, ліпше ті гроші обертати на помешканє, на власну хату, постарати ся о гарну і вигідну звадобу. 12) Як найбільша чистота у всім: у воздуху, в стравах, в одїю, на тілі, в білю, одежи, помешканю.

на обійстю і в дворівнику, як також в обичаях і моральности, тверезість і здержалівість в їді то найліпші средства охорони від усіх заразливих недуг. 13) Впорядкована робота, але така, котра приносить якийсь хосен, має найбільше цілющої сили для тіла і духа. 14) Спочинок конче потрібний для здоров'я а здоровий сон покріплює тіло і духа. Ніч до спаня а день до роботи; не треба з ночі дня робити. Найздоровіший сон перед півночю. Для старшого чоловіка досить спати 6 до 7 годин. Відпочинок, розривка і забава але не гучна лиш скромна дома і в родині причиняють ся до здоров'я і додають охоти до житя. 15) Треба конче для чогось і для когось жити. Тоді чоловік має ціль житя а та ціль будить в нїм енергію і додає сили до житя. Треба ставити собі за ціль бути добрим батьком родини, совісним робітником в своїм фаху, добрим сином свого народу, трудолюбивим членом суспільности і ревним патриотом.

— **Дрібні вісти.** Оноді застрілив ся у Львові Володислав Кукавский властитель складу машин в пасажи Міколяша. Причиною самоубийства було масткове бавкроцтво. — Коло Ряшева застрілив ся 20-літній Франц Мортко, студент прав на львівськїм університеті.

— **З народних мотивів.**
Туживий, туживий шум твій боре, ти зелено-
[верше, —
ой, не сходить мені з гадки закоханє перше.

Подуй вітре, буйний вітре, відкіль ти жадаю, —
давно — давно від милого я вістки не маю.

Ой, високо полонинно, сміли ся низенько,
щоби мому миленькому ходити близенько,

Ой, як я ся заблукала між тими верхами, —
скінчило ся і кохання, мийлий, поміж нами.

Подуй вітре по всіх верхах, ой подуй огненний,
занеси палку пісеньку милому від мене:

•Мийлий! як тебе не бачу, меркне мені сонце,
щоби жити, мушу тебе бачити докончє!

Чом нараз верхи збіліли, чи збілів їх мороз?
ні, се мийлий мій співає, — чую його голос.

Ой, чом верхи побіліли, верхи зелененькі?
се йдуть мені від милого слова студененькі.

Чом так верхи застогнали, начеб громи били?
вже забув, забув, мій мийлий, — як ми ся
[любили...

Уляна Кравченко.

— Товариство „Просвіта“ подає до відома Сьвітлим шкільним Радам, і Впов. сьвященникам, катехитам, учителям і родичам, що при зближаючих ся іспитах в народних школах можна купити книжки накладу товариства, гарно переплетені, призволені кр. шк. Радою на нагороди для учеників, в канцелярії товариства, Ринок, ч. 10 або в книгарні Наукового Тов. а. ім. Шевченка у Львові, Театральна улица, ч. 1. по слідуєчій цїні:

Фінляндия і Сахара 44 с. — Житє св. о. Николая 40 с. — Пасїка 70 с. — Про лучбу ґрунтів або комасацию 80 с. — Спартак, провідник римських глядіаторів 90 с. — Гетманські свати 50 с. — На послуханє до Відня 40 с. — Оферма 40 с. — Від чого вмерла Меланя 40 с. — В глухїм куті 40 с. — Сотні роковини народного письменства Руси-України 52 с. — Децо про молоко 40 с. — Фармазони і поезиї Ю. Федьковича 60 с. — Горить 60 с. — Як чоловік боре ся з природою 90 с. — Під морськими хвилями 40 с. — Кілька рад і пересторог для хліборобів 45 с. — Про обірник і інші навози 60 с. — Істория України-Руси (з образками) 30 с. — Молитвеник народний в звичайній оправі 60 с. — Молитвеник народний в лучшій оправі 80 с. — Велик. молитвеник „Хвалите Господа з небес“ в оправі полотняній з футералом 1-80 с. Великий молитвеник в оправі шкіряній з футералом 2-40 с.

Вже вийшла III. часть (а 4. книжка) розпочатого перед двома роками видавництва товариства „Просвіта“ у Львові п. з. „Руска письменність“ III. твори М. Шашкевича, Я. Головацького, Н. Устияновича та А. Могильницького. У Львові 1906. З друкарні Наук. Товар. ім. Шевченка. Книжка має 624 сторони XII кн і коштує на добрім папері, в звичайній оправі I К., в красній оправі I К. 50 сот. З поштовою пересилкою о 35 с. більше. Дістати можна в канцелярії тов-а „Просвіта“, Ринок ч. 10. і в книгарні Наук. Тов. а. ім. Шевченка, Театральна улица, ч. 1.

Тамже можна іще дістати:

Руска письменність: I. ч. (1. книжка) Твори І. Котляревського, П. Артемовського-Гулака, Евгенія Гребінки. II. ч. (2. і 3. книжка) Твори Гр. Квітки-Основ'яненки. — Всі 11 повістей, між ними 2 в Галичині ще незнані, 4 дрібніші оповіданя, 4 драматичні твори, 4 листи до любезних земляків і лист до Шевченка. Кожду книжку продає ся окремо в звичайній оправі по 1 К., в красній 1½ К., з поштовою пересилкою о 35 с. більше. Се видавництво відзначає ся: дешевостию і елґанцією, популярностию і критичностию. Подібного видавництва не має не то руска, але навіть і польска література. IV. часть (5. книжка), обіймає юча твори Метлинського і Костомарова, вже друкують ся.

Контора виміни
ц. к. упр. гал. акц.
Банку
Гіпотечного
купує і продає
всякі
папери цінні
і **МОНЕТИ**
по найдешевшій курсі денним не числячи ніякої провізії.

„Торбан“
музична бібліотека
видає
Українська Накладня
Львів, Вроновська 8.
Каталог даром і оплатно.